

دیپلماسی؛ حربه انتخاباتی اردوغان
اردوغان سعی دارد با تمرکز بر دستاوردهای خود در سیاست خارجی، بحران‌های اقتصادی داخلی را به حاشیه براند

«ترکیه به‌لحاظ سیاسی، نظامی و دیپلماتیک در حال ورود به یکی از قدرتمندترین دوران‌های خود است.» این بخشی از اظهارات رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه، در اواخر هفته گذشته است. اردوغان در حالی از آغاز عصری شکوهمند در ترکیه صحبت می‌کند که کشورش با بحران شدید اقتصادی روبه‌رو است؛ بحرانی که به اعتقاد ناظران، انتخابات پارلمانی و ریاست‌جمهوری سال آینده را به یکی از چالش‌برانگیزترین رقابت‌های سیاسی او در ۲۰ سال گذشته تبدیل خواهد کرد. ناظران سیاسی با اشاره به مجموعه‌ای از دستاوردهای اخیر اردوغان در عرصه بین‌المللی از جمله توافق مهم با روسیه و اوکراین برای از سرگیری صادرات غلات معتقدند در جایی که مردم ترکیه تورم ۷۹ درصدی را تجربه می‌کنند و ارزش لیر نسبت به چند ماه پیش به شدت سقوط کرده، این پیشرفت‌های بین‌المللی با تصویر تیره و تار اقتصاد داخلی در تضاد است. همین چهارشنبه گذشته بود که خبرگزاری بلومبرگ گزارش داد لیر ترکیه با کاهش ۰٫۴ درصدی به ۱۷٫۹۶ به ازای هر دلار رسیده است. این در حالی است که ناظران اقتصادی پیش‌بینی کرده‌اند، ارزش لیر در برابر دلار تا سال آینده نزدیک به ۱۵ درصد دیگر هم کاهش پیدا کند. منتقدان انگشت اتهام به سوی سیاست‌های غیرمتعارف اقتصادی اردوغان می‌گیرند؛ از جمله کاهش متوالی نرخ بهره به‌رم تورم بالا و برکناری ۳ رئیس بانک مرکزی از سال ۲۰۱۹. اردوغان اما تأکید دارد که میوه سیاست‌های اقتصادی دولتش از جمله اولویت دادن به صادرات، تولید و سرمایه‌گذاری را باید نیمه نخست سال ۲۰۲۳ چید.

موفقیت‌های بین‌المللی

مقام‌های حزب حاکم عدالت و توسعه(AK) اردوغان را به‌عنوان دولتمردی به تصویر می‌کشند که به‌لحاظ اعتبار بین‌المللی قابل مقایسه با رقبای داخلی‌اش نیست. یک مقام ارشد دولتی با اشاره به اینکه هیچ چهره سیاسی دیگری در ترکیه چنین سطحی از ارتباطات بین‌المللی را ندارد به روترتز گفته است: «بخواهید یا نخواهید اردوغان یک رهبر است. هیچ رهبر دیگری در ترکیه وجود ندارد که بتواند جایگزین او شود».

روسیه و اوکراین ۳۱ تیرماه (۲۲جولای) توافقی را برای بازگشایی ۳ بندر ادوسا، چرنوگورسک و یوژنی در اوکراین به منظور صادرات غلاتی که ماه‌ها بود به خاطر جنگ گیر افتاده بودند، امضا کردند. توافقی که به نگرانی از کمبود جهانی غلات که می‌توانست میلیون‌ها نفر را به قحطی بکشانند، پایان داد. این توافق با میانجیگری سازمان ملل و ترکیه صورت گرفت. اردوغان همچنین موفق شد که از جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا، تمهید بگیرد که از فروش جنگنده‌های F16 آمریکایی به ترکیه حمایت کند. واشنگتن پیش‌تر واکنش به خرید تسلیحات روسی از سوی ترکیه، فروش جت‌های F35 به انکارا را متوقف کرده بود.

ترمیم پیوندهای منطقه‌ای

اردوغان که از اعتراض‌های گسترده ضد دولتی در ۲۰۱۳ و کودتای ناموفق در سال ۲۰۱۶ جان سالم به برده اکنون به امید جذب سرمایه‌های خارجی مورد نیاز خود درصدرد ترمیم روابط تیره و تار با قدرت‌های منطقه‌ای است. امارات متحده، رقیب ترکیه در جنگ داخلی یمنی و مناقشه خلیج فارس بر سر قطر، در توافق‌های سوآپ ارزی با ترکیه به ارزش ۲۸میلیارد دلار به چین، قطر و کره جنوبی پیوست. ترکیه همچنین امیدوار است تا بتواند با عربستان نیز توافق‌های تجاری داشته باشد و روابط خود را با مصر و رژیم صهیونیستی بهبود بخشد.

اما مک‌لید دیپلماسی اردوغان در خاورمیانه و فراتر از آن، چیزی است که در رسانه‌های غربی مورد نیاز خود درصدرد ترمیم مبتنی بر اعتماد و احترام متقابل با پوتین» می‌خواند؛ رابطه‌ای که شش‌کای ترکیه در ناتو را به شدت نگران کرده است. ترکیه با وجود انتقاد از حمله روسیه به اوکراین، از غرب به‌دلیل ارسال تسلیحات به این کشور انتقاد و هم‌زمان از همکاری غرب برای اعمال تحریم‌های در نظر گرفته شده بر ضد روسیه خودداری می‌کند؛ رویکردی که به گفته انکارا باعث شده تا میانجیگری هایش نتیجه داشته باشد.

محک انتخاباتی

با وجود موفقیت‌های اردوغان در سطح بین‌المللی، اصلی‌ترین نگرانی رای‌دهندگان ترکیه وضعیت اقتصادی و حضور ۶۰میلیون پناهنده سوری‌ای در این کشور است که در ابتدای جنگ سوریه، دولت ترکیه از آنان استقبال کرد اما اکنون از نظر مردم به قیچی برای مشاغل و خدمات دولتی تبدیل شده‌اند. اردوغان یکی از تأثیرگذارترین چهره‌های سیاسی ترکیه است که پس از مصطفی کمال آتاترک بنیانگذار ترکیه مدرن، طولانی‌ترین دوره زمامداری را در این کشور داشته است. روترتز نوشته که نظرسنجی‌های هفته گذشته حاکی از آن است که حزب عدالت و توسعه با ۳۳٫۸ درصد بیشترین حمایت رای‌دهندگان ترکیه‌ای را با خود دارد. اما این همه داستان نیست. اردوغان با تهدید اتحاد احزاب مخالف با یکدیگر روبه‌رو است. نظرسنجی‌ها نشان می‌دهد کاندیداهای ریاست‌جمهوری ترکیه‌ای که او را دنبال می‌کنند.

اردوغان توراک، یکی از اعضای حزب اپوزسیون جمهوری‌خواه خلق (CHP) و مشاور ارشد کمال قلیچداراوغلو، رهبر ایمن حزب، می‌گوید: «دولت از سیاست خارجی برای سرپوش گذاشتن بر فاجعه اقتصادی استفاده می‌کند؛ فاجعه‌ای که خود مسئول آن است. دولت اردوغان از بی‌وزی دیپلماتیک برای مردم گرفتار در مشکلات اقتصادی داستان سسرایی می‌کند.» توراک معتقد است که اردوغان حتی در حوزه دیپلماسی نیز امتیازاتی را به طرف‌های مقابل می‌دهد که عزت ترکیه را زیر سوال می‌برد و موقعیت این کشور را تضعیف می‌کند.

گزارش

کابل یک سال پیش با چنان سرعتی به تسخیر نیروهای طالبان درآمد که حتی رهبران این گروه را هم شگفت‌زده کرد. پس از عقب‌نشینی غیرمنتظره نیروهای آمریکایی از افغانستان، دهه پس از براندازی حکومت طالبان، آنها دوباره به قدرت بازگشتند. بازگشت به قدرت طالبان در پی تهاجمی گسترده بود که از اردیبهشت‌ماه سال قبل و هم‌زمان با خروج نیروهای نظامی خارجی از افغانستان، از جنوب قندهار آغاز شد و به‌تدریج سراسر افغانستان و در نهایت کابل را در بر گرفت. کابل با فرار اشراف غنی، رئیس‌جمهور وقت افغانستان، سقوط کرد و طالبان پس از ۲۰ سال به قدرت بازگشت.

با گذشت یک‌سال از سقوط کابل، وضعیت افغانستان با آنچه طالبان در این مدت نتوانسته به‌تدریج سراسر افغانستان و در نهایت کابل را در بر گرفت. کابل با فرار اشراف غنی، رئیس‌جمهور وقت افغانستان، سقوط کرد و طالبان پس از ۲۰ سال به قدرت بازگشت. وضعیت حقوق بشر در این کشور به نسبت دوران پیش از حکومت طالبان به‌مراتب وخیم‌تر شده و بحران انسانی افغانستان با نزدیکی‌تر شدن به فصل سرما، روز به‌روز نگران‌کننده‌تر می‌شود. تمامی این فجایع اما زیر سایه جنگ اوکراین به فراموشی سپرده شده است. با آغاز جنگ میان اوکراین و روسیه، به ناگاه تمامی توجه جامعه جهانی از افغانستان برداشته و بر اوکراین متمرکز شد؛ رویدادی که دستس افغان‌ها را از کمک‌های جهانی کوتاه‌تر کرد و آرایش خاطری نسبی را برای رهبران طالبان به ارمغان آورد.

بحران اقتصادی؛ چالش اصلی طالبان

اقتصاد افغانستان پیش از سلطه طالبان بر این کشور هم اقتصادی رو به زوال بود. خشکسالی شدید و گسترده، تبعات همه‌گیری کرونا، رواج فساد و کاهش اعتماد به عملکرد دولت سابق افغانستان، فرار سرمایه‌های انسانی و ادامه درگیری‌ها همگی به تضعیف اقتصاد این کشور کمک کرده بود. بلافاصله پس از سلطه طالبان، تمامی کمک‌های خارجی به ارزش بیش از ۸میلیارد دلار در سال، برابر ۴۰ درصد از تولید ناخالص داخلی افغانستان به‌طور کامل قطع شد؛ درحالی‌که اقتصاد افغانستان کاملاً وابسته این کمک‌ها بود. علاوه بر این، آمریکا دارای‌های

بین‌الملل

شرف کاک، ریاست‌جمهوری افغانستان توسط نیروهای طالبان در تابستان ۱۴۰۰ ع.ک. AP

سقوط افغانستان؛ يك سال بعد

یک‌سال پس از سقوط کابل و تسلط طالبان بر افغانستان، مردم این کشور فقیرتر شده‌اند و ناامنی تشدید شده است

افغانستان به ارزش ۷میلیارد دلار را در بانک‌های خود مسدود کرد و تحریم‌های گسترده علیه افغانستان اعمال کرد؛ دارایی که با وجود مذاکرات اخیر میان آمریکا و طالبان، همچنان دور از دسترس مردم افغانستان باقی مانده است.

در نتیجه سوءمدیریت طالب‌ها، از آغاز حکومت آنها در افغانستان تاکنون اقتصاد این کشور ۲۰ تا ۳۰ درصد کوچک‌تر شده است. خشکسالی، محصولات کشاورزی را از بین برده و گرسنگی و فقر را افزایش داده است. روی گرداندن سرمایه‌گذاران خارجی از بین رفتن تجارت خارجی تحت تأثیر تحریم‌های بانکی، اقتصاد این کشور را نابود کرده است. بخش زیادی از جمعیت ۳۹میلیون نفری افغانستان بیکار شده و مفاهیمی نظیر معیشت و خدمات اجتماعی در این کشور تقریباً از بین رفته‌اند. اکنون فقر، گرسنگی و بحران انسانی در این کشور به وخیم‌ترین وضعیت خود رسیده است. براساس آمارهای سازمان ملل، گرسنگی تشدیدپیش از ۲۰میلیون افغان، یعنی نزدیک به نیمی از جمعیت جنگ‌بوده است. افغانستان نه‌خبری از صلح و امنیت هست و نه ثبات. طالبان در طول سال گذشته ناتوانی خود در حل بحران‌های اقتصادی، امنیتی و سیاسی افغانستان را به‌خوبی نمایش داده است. حکومت طالبان در این مدت نتوانسته با هیچ‌یک از کشورهای همسایه ارتباطی دوستانه برقرار کند و هیچ کشوری در جهان هنوز حکومت طالبان را به رسمیت شناخته است.

بحران اقتصادی و وضعیت حقوق بشر در این کشور به نسبت دوران پیش از حکومت طالبان به‌مراتب وخیم‌تر شده و بحران انسانی افغانستان با نزدیکی‌تر شدن به فصل سرما، روز به‌روز نگران‌کننده‌تر می‌شود. تمامی این فجایع اما زیر سایه جنگ اوکراین به فراموشی سپرده شده است. با آغاز جنگ میان اوکراین و روسیه، به ناگاه تمامی توجه جامعه جهانی از افغانستان برداشته و بر اوکراین متمرکز شد؛ رویدادی که دستس افغان‌ها را از کمک‌های جهانی کوتاه‌تر کرد و آرایش خاطری نسبی را برای رهبران طالبان به ارمغان آورد.

مکت

۵۹دهه‌از افغانستان، تحت سلطه طالبان

مسدودشدن دارایی‌های افغانستان

دولت آمریکا با چود اعمای فرار داد صلح با طالبان، همچنان این گروه را در دسته گروه‌های تروریستی حفظ کرده و به همین خاطر ۷میلیارد دلار دارایی افغانستان را در بانک‌های آمریکایی مسدود ساخته تا طالب‌ها نتوانند به آن دسترسی پیدا کنند. همچنین کمک‌های مالی کشورهای غربی که اصلی‌ترین منبع درآمد کشور افغانستان به‌شمار می‌رفت، تعلیق شده یا به‌شدت کاهش پیدا کرده است. مذاکرات اسلو که به دعوت ترورژ از هیأت طالبان و غرب برای گفت‌وگو درباره ازسرگیری کمک‌های مالی به افغانستان آغاز شد، یکی از تلاش‌های بین‌المللی برای ارسال مستقیم کمک‌های مالی برای مردم افغانستان بوده است.

خروج غرب و ترانژدی فرودگاه کابل

آخرین نیروهای غربی پس از ۲دهه جنگ بره‌زنی به‌بی‌نتیجه، ۱۵روز پس از اشغال کابل از افغانستان خارج شدند. سرعت گرفتن روند خروج نیروهای غربی و شهروندان افغانی که با دولت پیشین افغانستان و نابروهای غربی همکاری کرده بودند از افغانستان در روزهای آخر هر ج دوش به فرودگاه کابل و مرگ افغان‌ها زیر دست و پا تکمیل شد.

بازگشت افراطی‌گری طالبانی

در ادامه بر خلاف ادعاهای اولیه طالب‌ها مبنی بر فاصله‌گرفتن آنها از شیوه‌های افراطی و مسدودشدن دارایی‌های افغانستان، زان به سرعت از صحنه سیاست و جامعه افغانستان حذف شدند و محدودیت‌های شدیدی برای حضور آنها در اجتماع اعمال شد. وزارت امر به معروف و نهی از منکر طالبان با سیاست‌های افراطی سابق، کار خود را در افغانستان آغاز کرد. در ادامه طالب‌ها چند ساعت پس از آغاز فصل بازگشایی مدارس، بازگشت دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه به مدارس را ممنوع اعلام کرد. براساس گزارش رسانه‌های افغان، طی یک سال گذشته بیش از ۴۰۰مدرسه خصوصی به‌دلیل کاهش جمعیت دانش‌آموزان، فقر و ممنوعیت تحصیل دختران در افغانستان تعطیل شده‌اند.

زلزله

وقوع زمین‌لرزه‌ای ۹٫۹ ریشتری در جنوب شرقی افغانستان که منجر به مرگ بیش از هزار نفر و آوارگی هزاران نفر دیگر شد، رویدادی خارج از کنترل طالبان بود اما به یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های ژئولیتیکی تبدیل شد که طالب‌ها طی یک‌سال گذشته با آن مواجه شدند.

انزواي افغانستان و به رسمیت شناخته نشدن طالبان از نسوی دولت‌های جهان در کنار بحران اقتصادی فاجعه‌باری که از ابتدای حکومت طالبان کر بیانگیز افغانستان شده بود، تبعات این زمین‌لرزه را چندبرابر کرده است.

کشته شدن رهبر القاعده

کمتر از ۱۲هفته از کشته شدن ایمن الظواهری، رهبر مشهور القاعده در افغانستان می‌گذرد. الظواهری که یکی از مهمانان اصلی حملات تروریستی ۱۱سپتامبر ۲۰۰۱ به‌شمار می‌رفت، به دستور جو بایدن و طی یک حمله پهپادی در محل اختفای خود در کابل کشته شد. طالبان این اقدام آمریکا را محکوم کرد.

کدهای هسته‌ای در ویلای ترامپ

برخی رسانه‌های آمریکایی، بازرسی پلیس اف‌بی‌آی از خانه دونالد ترامپ را به کدهای هسته‌ای مرتبط دانسته‌اند

۱۵تینج، معروف به «بیسکویت» قرار دارد. همه روسای جمهور آمریکا پیش از انجام مراسم سوگند، در مراسم محرمانه‌ای درباره نحوه کار با چمدان حاوی کدهای هسته‌ای توجیه می‌شوند و پس از پایان دوره قدرت‌شان نیز چمدان را به رئیس‌جمهور بعدی تحویل می‌دهند.

وقتی ترامپ در ژانویه ۲۰۱۷چمدان هسته‌ای را پیش از مراسم تحلیف از اوایما تحویل گرفت، بی‌بی‌سی در گزارشی درباره کدهای هسته‌ای نوشت: توپ فوتبال هسته‌ای هرگز از کنار رئیس‌جمهور آمریکا دور نمی‌شود. یک کتاب سیاه از گزینه‌های نوع حمله در چمدان هسته‌ای موجود است و رئیس‌جمهور آمریکا می‌تواند پس از احراز هویتش به‌عنوان فرمانده کل قوا توسط یک کارت پلاستیکی، از بین گزینه‌های هسته‌ای، کد موردنظرش درباره نوع عملیات را انتخاب کند. اگر تحقیقات پلیس فدرال آمریکا از خانه ویلایی ترامپ در فلوریدا نتایج را به کدهای چمدان هسته‌ای برساند، مشخص است که ترامپ حتی پس از خروج از کاخ سفید تلاش داشته تا این کدهای استراتژیک را حفظ کند.

شنبه ۲۲ مرداد ۱۴۰۱

شماره ۸۵۶۴

نقل قول

اشراف غنی رئیس‌جمهور پیشین افغانستان من رئیس‌جمهور قانونی افغانستان هستم، اما تاکنون شرایط برای بازگشتم به افغانستان ایجاد نشده است. گناهی هم نکرده‌ام که منتظر عفو طالبان باشم. زلزله سیاسی شده و همه گنگ هستند، لطفاً خشم خود را طرف کسانی داشته باشید که نگذاشتند ما حکومت کنیم. (ای‌بی‌ان)

جوزپ بورل مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا حل و فصل وضعیت افرادی که در یک زندان روباز به نام غزه گرفتار شده‌اند در دست اتحادیه اروپا نیست. شرایط زندگی در غزه فضاحت‌بار و مایه شرمساری است، اما هیچ راه‌حلی برای حل این مسئله خاورمیانه بدون تعهد اساسی از سمت آمریکا وجود ندارد. (راشاتودی)

وانگ ونبین سخنگوی وزارت خارجه چین بهتر است رئیس‌جمهور چین مسلمانان آمریکا به افغانستان، عراق، سوریه و لیبی هم برود تا برای کشتار صدها هزار غیرنظامی به‌دست ارتش آمریکا ابراز ندامت کند. او همچنین می‌تواند به این کشورها وعده دهد که وحشی‌گری‌های مشابهی که ناشی از نقض منشور ملل متحد است، دیگر تکرار نخواهد شد. (شینخوا)

خبر

حمله به نویسنده آیات شیطانی

سلمان رشدی، نویسنده مرت کتاب آیات شیطانی که به ساحت پیامبر اسلام (ص) اهانت کرده بود، هنگام سخنرانی در یک موسسه آموزشی در غرب نیویورک مورد حمله قرار گرفت. رشدی ۷۵ساله در حال آمه شدن برای سخنرانی بود که ضارب به‌روی صحنه رفت و او را ناحیه گردن مجروح کرد. طبق اعلام پلیس آمریکا، رشدی با هلی کوپتر به بیمارستان منتقل شده و فرد ضارب نیز دستگیر شده است.

در مورد هویت ضارب اطلاعاتی منتشر نشده است.

سلمان رشدی بعد از انتشار رمان موهن «آیات شیطانی» در سال ۱۳۷۲، ۸خشم مسلمانان را برانگیخت. در پی اعتراضات گسترده در کشورهای مختلف جهان، امام خمینی (ره) طی حکمی رشدی را مرتد خواند و خواستار اجرای حکم اعدام او شد. گفته می‌شود که در نخستین ماه‌های پس از انتشار کتاب آیات شیطانی و بالاگرفتن اعتراضات مسلمان به‌محتوای ضد دینی آن، سلمان رشدی در طول یک ماه بیش از ۱۵ بار محل سکونت خود را تغییر داد. طی ۳۴ سال گذشته، دولت انگلیس که زمینه‌انشار کتاب آیات شیطانی را فراهم کرده بود، با صرف هزینه بسیار مسئولیت حفاظت از جان او را به عهده داشته است. در حکم ارتداد امام خمینی (ره) علیه سلمان رشدی آمده است: «به اطلاع مسلمانان غیور سراسر جهان می‌رسانم مؤلف کتاب «آیات شیطانی» که علیه اسلام و پیامبر و قرآن، تنظیم و چاپ و منتشر شده است، همچنین ناشرین مطلع از محتوای آن، محکوم به اعدام می‌باشند. از مسلمانان غیور می‌خواهم تا در هر نقطه که آنان را یافتند، سرعاماً آنها را اعدام نمایند تا دیگر کسی جرأت نکند به مقدسات مسلمین توهین نماید و هر کس در این راه کشته شود، شهید است.»

کیوسک

هفته‌نامه تایم (آمریکا)

قصه بیم و امید زنان افغان

مجله تایم هم‌زمان با یک سالگی سقوط حکومت جمهوری ت در افغانستان به زندگی زنانی پرداخته است که با آمدن طالبان مجبور به خروج از افغانستان شدند. تایم با حسینه نجیبی (سمت چپ تصویر جلد) و ریحانه رحیمی گفت‌وگو کرده و در هر ۲۵ساله هستند و از خلبانان نیروی هوایی افغانستان به شمار می‌رفتند. آنها سالال گذشته پس از شرکت در یک دوره آموزش هوانوردی در دبی در حال آماده شدن برای بازگشت به خانه بودند که طالبان کابل را تصرف کرد. آنها به‌دلیل نگرانی از انتقام طالبان، در تماس تلفنی از خانواده‌هاشان خواستند که لباس و مدارک خلبانی‌شان را بسوزانند. نجیبی می‌گوید که مادرش مجبور شد یونیفورم خلبانی او را آتش یزند.